

La forma verbal οἶδα, que s'ha de traduir en present com [jo] sé, és la primera persona singular del perfet d'indicatiu * del verb εἶδω, un verb politemàtic que significava *veure* i que en la seva conjugació presentava tres temes, els quals començaven en principi amb el so de la semivocal *wau*, equivalent a la *V / u* del llatí o a la *W / w* de l'anglès, representat per la grafia *F* (anomenada *digamma* perquè semblava consistir en la unió de dues gammes majúscules: Γ), i desaparegut del grec àtic ja abans del segle V aC (però present en altres dialectes encara durant un temps):

ειδ-, que procedeix de Fειδ-
és un tema amb 'grau e'
perquè inclou la vocal ε

οιδ-, que procedeix de Foiδ-
és un tema amb 'grau o'
perquè inclou la vocal ο

ιδ-, que procedeix de Fiδ-
és un tema amb 'grau Ø', o 'grau zero',
perquè no inclou cap vocal al mateix lloc en què els altres dos temes
inclouen els sons vocàlics e i ο

* Excepte pel que fa al verb οἶδα, en el temari de les PAU no entra el temps perfet (i per tant tampoc els altres dos temps, el plusquamperfet i el futur perfet, que es formen amb el tema de perfet). Així doncs, no s'expliquen aquí

- la morfologia dels diferents tipus de perfet (entre els quals el perfet οἶδα constitueix un tipus únic que remunta a un estadi força antic de la llengua grega)
- l'ús del perfet en general, una qüestió que té a veure amb l'anomenat aspecte resultatiu que tenien en grec els temps amb tema de perfet (el perfet, el plusquamperfet i el futur perfet) i que tenien en llatí només alguns verbs en raó del seu significat i no del temps en què es trobessin,

però qui vulgui consultar aquests dos punts pot recórrer als dos fitxers PDF que es troben en la secció Materials addicionals.

D'aquests tres temes,

- el tema οἶδ- < Foiδ (que només té el significat de *saber*)
es dóna només en
 - les tres persones singulars del perfet d'INDicatiu,
- el tema ἰδ- < Fiδ amb el significat de *saber*
és dóna en
 - les tres persones plurals del perfet d'INDicatiu
 - l'IMPeratiu present
- el tema εἰδ- < Feιδ- amb el significat de *saber*
es dóna en els altres temps i modes de perfet, és a dir:
 - el plusquamperfet
(que existeix només en el mode INDicatiu)
a traduir com imperfet
 - el futur perfet
(que també existeix només en el mode INDicatiu)
a traduir com futur imperfet (o simple)
 - l'INFinitiu perfet
 - i el PARTicipi perfet
 - (a més del perfet de SUBJuntiu i del perfet d'OPTatiu)

1a sg	2a sg	3a sg	1a pl	2a pl	3a pl
-------	-------	-------	-------	-------	-------

pf IND					
σέ	σᾶς	σᾶ	σάμεν	σάεϋ	σάεν
οἶδα	οἶσθα	οἶδε(ν)	ἴσμεν	ἴστε	ἴσασι(ν)
< <u>Ἔοιδ-α</u>	< <u>Ἔοιδ-θα</u>	< <u>Ἔοιδ-ε(ν)</u>	← <u>Ἔιδ-μεν</u>	< <u>Ἔιδ-τε</u>	← <u>Ἔιδ-ασι(ν)</u>

plpf IND					
σᾶβια	σᾶβιες	σᾶβια	σᾶβίμεν	σᾶβίεϋ	σᾶβίεν
ἤδη	ἤδης ἤδησθα	ἤδη	ἤσμεν	ἤστε	ἤσαν
< ἠ- <u>Feιδ-ησ-α</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ησ-α-ς</u> < ἠ- <u>Feιδ-ησ-σθα</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ησ-ε</u>	← ἠ- <u>Feιδ-μεν</u>	< ἠ- <u>Feιδ-τε</u>	< ἠ- <u>Feιδ-σαν</u>

plpf IND (Formes posteriors al segle V aC)					
ἤδειν	ἤδεις ἤδεισθα	ἤδει	ἤδειμεν	ἤδειτε	ἤδεισαν
< ἠ- <u>Feιδ-ει-ν</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ει-ς</u> < ἠ- <u>Feιδ-ει-σθα</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ει</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ει-μεν</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ει-τε</u>	< ἠ- <u>Feιδ-ει-σαν</u>

fut pf					
σαβρέ	σαβράς	σαβρά	σαβρέμεν	σαβρέεϋ	σαβρέεν
εἴσομαι	εἴσει / -ῆ	εἴσεται	εἰσόμεθα	εἴσεσθε	εἴσονται
< <u>Ἔιδ-σ-ο-μαι</u>	< <u>Ἔιδ-σ-ε-σαι</u>	< <u>Ἔιδ-σ-ε-ται</u>	< <u>Ἔιδ-σ-ό-μεθα</u>	< <u>Ἔιδ-σ-ε-σθε</u>	< <u>Ἔιδ-σ-ο-νται</u>

fut pf (Formes menys freqüents)					
εἰδήσομαι	εἰδήση	εἰδήσεται	εἰδησόμεθα	εἰδήσεσθε	εἰδήσονται
< <u>Ἔιδ-ῆ-σ-ο-μαι</u>	< <u>Ἔιδ-ῆ-σ-ε-σαι</u>	< <u>Ἔιδ-ῆ-σ-ε-ται</u>	< <u>Ἔιδ-ῆ-σ-ό-μεθ</u>	< <u>Ἔιδ-ῆ-σ-ε-σθε</u>	< <u>Ἔιδ-ῆ-σ-ο-ντ</u>

1a sg	2a sg	3a sg	1a pl	2a pl	3a pl
-------	-------	-------	-------	-------	-------

Les terminacions del perfet d'indicatiu

resulten ser les mateixes de l'aorist d'indicatiu sigmàtic

un cop se n'ha extret la sigma,

excepte

- en la 3a persona plural: ...ασι(v)

- en la 2a persona singular només per al verb οἶδα,

que presenta una desinenca arcaica -θα,

la mateixa que apareix en ἦσθα [\llcorner ἔσ-θα]

la 2a persona singular de l'imperfet del verb εἰμί

aor IND	...-σ-α	...-σ-α-ς	...-σ-ε(v)	...-σ-α-μεν	...-σ-α-τε	...-σ-α-ν
pf IND	...-α	...-α-ς	...-ε(v)	...-α-μεν	...-α-τε	...-ασι(v)

Les terminacions del plusquamperfet

van variar al llarg del temps

fins que es va arribar a una homogenització

en la llengua *koiné* (des del segle IV aC)

amb la presència del diftong -ει- en totes les persones :

plpf	...-ει-ν	...-ει-ς	...-ει	...-ει-μεν	...-ει-τε	...-ει-σαν
------	----------	----------	--------	------------	-----------	------------

Les terminacions del futur perfet,

que per al verb οἶδα existeix només en veu mitjana,

són les mateixes del futur imperfet en veu mitjana :

fut pf / fut impf	...-σ-ο-μαι	...-σ-ει / -σ-η	...-σ-ε-ται	...-σ-ό-μεθα	...-σ-ε-σθε	...-σ-ο-νται
		< ...-σ-ε-σαι				

1a sg	2a sg	3a sg	1a pl	2a pl	3a pl
IMP pf					
–	sapigues	sàpiga	sapiguem	saigueu	sàpiguen
–	ἴσθι	ἴστω	–	ἴστε	ἴστων
	< <u>Ἴ</u> δ-σθι	< <u>Ἴ</u> δ-τω		< <u>Ἴ</u> δ-τε	< <u>Ἴ</u> δ-(ν)των

INF pf	
saber	
εἰδέναι	
< <u>Ἴ</u> δ-έ-ναι	

PART pf						
	sabent / sabedor		sabent / sabedora		sabent	
nom sg	εἰδώς	< <u>Ἴ</u> δ-Ἔώς	εἰδυῖτα	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-α	εἰδός	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐός
ac	εἰδότα	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-α	εἰδυῖαν	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-αν	εἰδός	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐός
gen	εἰδότος	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ος	εἰδυίας	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-ας	εἰδότος	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ος
dat	εἰδότι	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ι	εἰδυίᾳ	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-α	εἰδότι	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ι
	sabent / sabedors		sabent / sabedores		sabent	
nom pl	εἰδότες	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ες	εἰδυῖται	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-αι	εἰδότα	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-α
ac	εἰδότας	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ας	εἰδυίας	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-ας	εἰδότα	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-α
gen	εἰδόντων	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ων	εἰδυῖων	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-ων	εἰδόντων	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-ων
dat	εἰδόσι(ν)	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-σι(ν)	εἰδυίαις	< <u>Ἴ</u> δ-ύσ-γ-αις	εἰδόσι(ν)	< <u>Ἴ</u> δ-Ἐότ-σι(ν)

Pel que fe el seu ús, el verb οἶδα, que, en en ráo del seu significat, *saber*, és un verb transitiu, pot aparéixer

- acompanyat d'un sintagma en acusatiu amb funció de complement directe,

Τι οἶδα.

Sé una cosa.

- acompanyat d'un participi predicatiu referit a un sintagma en acusatiu amb funció de complement directe

Οἶδα τοὺς ἀνθρώπους θνητοὺς ὄντας.

Sé que els homes són mortals.

- com a verb d'una oració principal de la qual depengui una oració subordinada completiva (o substantiva) amb funció de complement directe –vegeu per a això el fitxer PDF sobre *Les oracions subordinades substantives (o completives)*–, ja sigui aquesta

- una OR SUB COMPL (o SUBST) d'INfinitiu

Οἶδα τοὺς ἀνθρώπους θνητοὺς εἶναι.

Sé que els homes són mortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) INTerrogativa INDirecta Simple

Οὐκ οἶδα εἴ οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν.

No sé si els homes són mortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) INTerrogativa INDirecta Doble

Οὐκ οἶδα πότερον οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν ἢ ἀθάνατοὶ (εἰσιν).

No sé si els homes són mortals o (són) immortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) introduïda per la conjunció ὅτι

Οἶδα ὅτι οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν.

Sé que els homes són mortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) introduïda per la conjunció ὡς

Οἶδε ὡς οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν.

Sap que els homes són mortals.